

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Linda Mariana, Sive De B. Virgine Lindensi

Clagius, Thomas

Coloniae Vbiorvm, 1659

V. Lindae Marianaе situs, etiam ad Geometrarum, Geographorumq[ue] rationes exactus, ad pietatem, religionemque excitandam multum facit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11544

CAPUT V.

Linde Mariana situs, etiam quoad geometrarum, geographorumq; rationem exactus, ad pietatem religionemq; excitandam multum facit.

Silicum ad geometrarum & geographorum exigamus leges, longitudinis quidem terrestris quadragesimum circiter octavum; at verò latitudinis quinquagesimum quartum obtinebit gradum, Rastemburgum inter ac Rastemburgum civitates, inæquali aliquantum à sacro loco disjunctas intervallo; hinc enim quinque circiter, inde verò haud paulò plus ternis abest passuum millibus. Univerſus fundi Lindensis ambitus infra sex, ut vocant, mansos, sive intra centum octuaginta continetur jugera; mansus enim ad Culmensis, quæ hîc in usu est, decempe-dam subactus, tricenis constat jugeribus. Tam angusti fines, silvis & lacubus undique clausi, non unius juri atq; legibus municipii subſunt. Quantum enim rivulus, Ortum verſus mediæ præſecuit valli, municipii est Rastemburgensis, & uno dumtaxat manso, seu triginta comprehenditur jugeribus: quantum verò idem rivulus de valle occasum verſus dirimit, Schiſtensis caſtri juri ſubditur, & plus aliquanto quatuor continetur mansis. Tantas loci ſacri anguſtias, anguſtiores ſuperiore anno contendebat reddere, vicini fundi poſſeſſor. Verùm cauſâ arbitrarium, etiam à Præſeſto Rastemburgensi miſſorum arbitrio diſcuſſâ, limites D I V Æ Lindensis non modò integri reliſti ſunt, verùm & in adjacente adverſarii fundo jus paſtionis & paſcuorum ad triginta annos acquiſitum publicisq; tabulis ſancitum eſt.

Jam verò hîc eundem Deiparæ ſacrum locum, non

modò ad Prussiae totius, verùm & ad universæ Euro-
pæ componere ambitum quis satagat, haud fortasse
injuriam illud Regii vasis (a) de supremo Numine, in
eodem loco per opem & suffragia magnæ DEI Ma-
tris, tot & tanta mortalibus beneficia largiente, usur-
pare poterit; Deus autem Rex noster ante secula; opera-
tus est salutem in medio terra. Cùm enim Prussiae uni-
versæ positus, quoad latitudinem quidem intra 53. ac
56. parallelos, quoad longitudinem verò intra 44.
ac 50. fere intercipiatur LINDA MARIANA, quæ &
longitudinis quidem, uti diximus, 48. & latitudinis
54. occupat gradum, propè instar centri, medium
Prussiae universæ locum occupabit.

Quòd si Caspar Hennebergerus Tabularum Prus-
sicarum haud aspernandus architectus (b) Episco-
patum Varmiensis, non partem duntaxat, sed me-
dium Prussiae locum occupare dicit, quidni Lindam
Marianam, quæ multo, quàm integer Episcopatus, ad
centrum totius Prussiae magis accedit, medium Prus-
siae locum occupare dicamus? Quid, quòd Europam
ipsam, quæ inter Asiam Africamque quadantenus
media adjacet, dicti quadagesimus octavus longi-
tudinis, & quinquagesimus quartus latitudinis gra-
dus (ut vel ipsam Europæ tabulam, cuius oculo
duntaxat libanti constare potest) mediam quo-
que quadantenus interfecant, ut vel hinc pateat,
tum Europam orbis universi (saltem veteribus
jam olim cogniti) tum Prussiam Europæ, tum
denique Lindam Marianam ipsius Prussiae medi-
um occupare locum; ideoque umbilicum tum

B 4

Prussiae

(a) Psalm. 73. 12. (b) pag. 2.

Prussiae, tum Europae, ne dicam orbis veteribus cogniti dici posse, non secus atque Livius *Aetolos umbilicum Gracia* (a) aut Cicero (b) *Ennam urbem, Sicilia*, aut denique alii plerumque, *Reate umbilicum* appellant *Italia*. Quod si plerique Judaeam, apud Ezech. (c) *umbilicum terra* dictam putant, tum ex eo, quod medium terrae orbisque universi videretur locum tenere; tum potius, quod (uti Cornelius advertit) gentes ex Judaea, fidem, gratiam, sapientiam, & salutem à Deo suxerint, perinde atque infantes in utero adhuc positi, alimenta per maternum sugunt umbilicum; quid vetat *LINDAM* quoque *MARIANAM*, utraque de causa, tum umbilicum, per quem tot gentes atque populi, & salutem, & sapientiam, & gratiam, & fidem ipsam, quotidie sugunt, tum *Medium terrae* dici? Quin imò, quid obstat, quo minus id, quod mellifluus Bernard. de Deipara Virgine universim (d) effatus est. nos de diva Virgine Lindensi usurpemus? Operabatur Deus, inquit ille, *salutem in medio terra; in utero videlicet Virginis MARIAE*; quo mirabili proprietate, terra *mediū* appellatur. Ad illam enim, sicut ad *Medium*, sicut ad *Arcam DEI*, sicut ad *rerum causam*, sicut ad *negotium seculorum*, respiciunt, & qui in caelo habitant; & qui in inferno; & qui nos praecesserunt; & nos, qui sumus; & qui sequentur; & nati natorum, & qui nascentur ab illis. Illi, qui sunt in caelo, ut resarciantur; & qui in inferno, ut eripiantur; qui praecesserunt, ut Propheta fideles inveniantur; qui sequuntur, ut glorificentur. Quod si quis porrò, neque Orbis, neque Europae, neque ipsius adeò

(a) lib. 5. (b) Act. 6. Verr. (c) cap. 38. 12. (d) serm. 2. Pentecost.

us adeò Prussiae medium occupari à Linda Mariana locum contendat, saltem illud lubens volensque concedet Lindam Marianam inter Ducatum Prussiae ac Varmiensem Episcopatum, mediam quasi interjacere; & B. Virginem, secundùm **DEUM & Filium** suum (ut Apostoli verbis (a) utat) *facere utraque unum: & medium parietem maceria solvere.* Solvit enim, & quidem planè quotidie solvit, quando murum illum, quem peccata mortalium, **DEUM** inter & ipsos (non dissimili conatu vel porius furore, quàm vel apud veterum Gigantes, vel apud impios Turris Babel architectos fuêre) ad cælum ipsum usque perduxerant, suis apud Filium precibus demolitur; ut eâ causâ illi Græca Ecclesia (b) jure occinat: *Tuo parte naturam superante, disjectus est medius paries, qui propter maledictum nos à DEO divellebat, atque anà nos natura divina connexi sumus: Filius quippe tuus, eos, qui Te, uti Deiparam colunt, per gratiam in filios adoptat.* Adhæc solvit, quando Ecclesiae Catholicae pomeria intra Prussiae Ducatum felicissimè producit ac provehit. Hoc enim pacto, *parietem maceria,* aut potius murum (quem, non jam legitimi aliqui Prussiae Ducatus moderatores ac magistratus; sed impiissimi hæreseon architecti, Ecclesiae Religioniq̃ue Catholicae, ad ipsos Ducalis Prussiae limites, perpetuum, & quodammodo adamantinum esse cupiebāt) fortunatè ac gloriosè disjecit; aut non tam disjecit, qui nunquam

B 5

sub-

(a) Ephes. 2. 14. (b) ἐρράγη τὸ τῆς ἀρετῆμων μεσάτοιχον, τῷ ὑπὲρ νῦν τόκῳ σου, καὶ τῇ θεῖα φύσει συνήφθημεν, ὃ τῷ θεῷ ἡδὲ ἐχρημάτησεν ἠορητίσας χάριτι, τὸ θεοτόκον σὲ γεραίρυσσας.

substructus fuit, neque ullo etiam civili jure substrui
 potuit; quàm, ne substrui posset, pro ea, qua apud De-
 um & mortales potest ac pollet, autoritate perfe-
 cit. Insuper solvit; quando, ut ad mentem Apostoli
 intimiùs loquamur, *inimicitias interfecit*; interfecit, in-
 quam, ac quotidie, si non in semetipsa, certè in Filio
 suo, interfecit magis ac magis; quando illa sectario-
 rum odia, & accensos irâ inflammatosque olim ani-
 mos, ita ut in Ecclesiam Catholicam Catholicosque
 omnes, etiam in proximo sitos, malignè semper ar-
 derent atque exæstuant, ita sensim domuit ac do-
 mat, ut plerique eorum, extinctis illis flammis, certa-
 re etiam humanitate ac benevolentia cum orthodo-
 xis non desistant. Ad extremum, ne illud quidem in-
 ficiari quisquam poterit, LINDAM MARIANAM,
 illiusque causâ DEIPARAM Virginem, inter Ducat-
 um Prussiae & Episcopatum Varmientem, jam se
 olim *Mediam* statuisse; quando & Ducatui, jure mu-
 nicipii, & potiore Religionis jure Episcopatu ob-
 noxiam se ita voluit esse; ut in eam uterque provin-
 cia utriusque paries, quasi in lapidem angularem coi-
 ret, quoad tandem in verum illum, à DEO positum, *la-
 pidem summum, angularem, electum, preciosum*, 1. Pet. 2. 6.
 una coalescant. *Talem quippe* (ut jam cum Richardo à
 S. Laurentio lib. 1. de laud. Virg. causam concluda-
 mus) *decebat esse Matrem, ut Medatrix Mediatorem, la-
 pis angularis, lapidem pareret angularem*: in quo, juxta
 Eph. 2. 20. *summo angulari lapide Christo JESU*, etiam
 ii, qui nunc suat hospites & advenæ, aliquando tan-
 dem *superadificentur super fundamentum Apostolorum &
 Prophetarum; cives Sanctorum & Domestici DEI*. Quod
 ut

utquàm primùm fiat, ipsa Lindensis DEIPARA ad-
juvabit: de qua etjam usurpari quodammodo potest,
quod de ipsa Deipara usurpavit B. Amadæus. Ipsa
Virgo virginum (inquit ille hom. x.) *vernans floribus, &*
in fructuum suavitate delicias, apparet Media & velus
Arbor, plantata in medio Paradisi, attollit verticem in alti-
tudinem cali, & de superno rore concipiens fructum refert
salvatorem.

C A P U T VI.

Primordia & prima facelli Lindensis origo, ex unico, quod è veteribus super-
est, monumento, seu privilegio, ab Ordine Theutonico fundi Lin-
densis possessoribus dato, in vestigantur.

Qui prætergressam fugientemvè in aliquo saltu
feram vestigant, non nisi ad impressa, si quæ uspi-
am se offerunt, feræ vestigia respiciunt: non secus fa-
ciunt ii, qui rerum perenni temporum lapsu decur-
rentium, aut aliquâ insuper hominum pravitate in-
tereuntium, memoriam, quasi è cursu reprehendere
conantur, non nisi ad monumenta, si quæ supersunt,
tanquam ad vestigia, debent respectare. Etsi verò, cū
ipso Lindensi sacello, pleraque etjam illò spectantia
monumenta, hæreticus furor sustulit, non desunt ta-
men paucula, quæ nos ad primam illius quoque sa-
celli originem, quasi quodam Ariadnæ filo, utcunque
ducant. Hæc verò inter, principem sibi vindicat lo-
cum, Jus & Privilegium Joanni Langerbein, à Joanne
Tieffenio, Ordinis Theutonicorum tricesimo se-
cundo Generali Magistro, iv. Idus Oct. Anno Do-
mini m. cccc. xci. datum. Quod quidem ipsum per
se in membrana exaratum, sigilloq; etjamnum mu-
nitum, uti & geminū illius exemplar (quorum alterū
è Pa-